

aan en tussen de lanen neergezet; hierin begon de stad haar bevolkingsaccres te spuien, maar voorlopig was de hygiëne er niet bij gebaat. Jacob de Vletter, de held van dit opstel, woonde in de Mannenlaan, d.i. de latere Generaal van der Heydenstraat, was dus thuis in zulk een buurt en kende haar noden. In de warme zomer van 1868 ontbrak in het grootste deel van de stad en speciaal dan weer in de hiervóór genoemde volkswijken alsmede in de lanenbuurten nog een riolering en ging een groeiende bevolking onvervaard voort met het lozen van faecale en andere afval in die dichtslibbende poelen. Het is waar: Rotterdam had nu zijn Waterproject en dat beloofde binnenkort spuiing voor alle slikvaarten en stinksloten, waarin het vuil van vele eeuwen bezonken was, maar het moest nog tot 1874 wachten, eer het een drinkwaterleiding kreeg; in afwachting daarvan lesten verreweg de meeste Rotterdammers nog hun dorst uit die open riolen. En zeker beantwoordden ten minste deze delen van Rotterdam in 1868 aan de grimme karakteristiek, die de nurkse criticus Oldenkott kort daarop van de hele stad gaf: 'een mierenkolonie, krioelend in een poel van kleverig slijk, doorsneden van walgingwekkende waterlopen ¹¹⁾.

2

Jacob de Vletter was 29 juli 1818 te Rotterdam geboren en dus bij de onlusten, die hem onsterfelijk maakten, ruim vijftig jaar. Hij trouwde in 1846 en was in 1868 vader van vier kinderen, een man van, voorzover ik weet, onbesproken gedrag, maar een onvermoeibaar en daardoor vermoeiend pleiter voor zijn eeuwig eigen gelijk, een van die idealisten, wier bestemming het schijnt hun medemensen tegen de haren in te strijken en hen te irriteren met een humorloos apostolaat. Van vaderskant was hij geboren uit een familie, die minstens sinds het begin van de achttiende eeuw in de hervormde doopboeken van Rotterdam te volgen is; zijn overgrootvader was er in 1706 gedoopt ¹²⁾. De familie heeft blijkbaar enige generaties lang tot de zeer smalle gemeente behoord en nog Jacobs vader had het niet verder gebracht dan tot pakhuisknecht. Diens volle neef echter, Willem Cornelis de Vletter (1771-1831), was onderwijzer en werd een pedagoog van gezag; bovendien genoot hij in zijn tijd als dichter of althans vervaardiger van metrische rijmende regels zekere faam in Noord en Zuid ¹³⁾.